

JOHANNES JØRGENSEN SELSKABET

NYHEDSBREV

September 2014

12. Årg.

Nr. 3

Louvain

NYHEDSBREV

Medlemsblad for
Johannes Jørgensen Selskabet

Ansvh. red. **Stig Holsting**
Lykkesholms Allé 9 A, 1.tv
1902 Frederiksberg C
Tlf. 8758 0303
Mob. 2129 0408
e-mail: stig.holsting@gmail.com
Kassererens e-mail:
johs.jorgensenselskabet@gmail.com
www.johannesjorgensenselskabet.dk
Bankkonto nr.: 1551 0010132908

Johannes Jørgensen Selskabet er et litterært forum til studium af digterens liv og forfatterskab. Selskabet arbejder nært sammen med Johannes Jørgensens Hus i Svendborg og andre litterære selskaber. Medlemskab koster 160 kr. om året. Hjemmeside: www.svendborg-bib.dk

Selskabets bestyrelse:

Stig Holsting, formand
Oluf Schönbeck, næstformand

Fælledvej 14 E, 5.tv.
2200 København N.
E-mail: oluf@hum.ku.dk
Tlf. 60863727.

Ove Klausen, sekretær. Ottosminde 2, 8960 Randers. Tlf. 86404032.

E-mail: oklausen@fiberflex.dk
Henning Fink-Jensen, kasserer.
Krogmosevej 28, 2880 Bagsværd.
Tlf. 4444 8703

Andreas Holsting. Ved Klosteret 6, 2100 København Ø. Tlf. 31219609.
E-mail: andreas.holsting@gmail.com
Grafisk tilrettelæggelse: Kira Bierlich

Louvain efter 1. verdenskrig.

Tyskernes meningsløse ødelæggelser i Belgien under 1. verdenskrig skildrer Johannes Jørgensen engageret i sin bog "Klokke Roland" fra 1915.

Det var meddelelsen om ødelæggelserne i Louvain allerede i august 1914, som inspirerede ham til bogen, som vakte så stor opsigt overalt i verden. Johannes Jørgensen havde selv i en kort tid været knyttet til *Université Catholique* i Louvain, og det er omstændighederne omkring dette engagement følgende artikel omhandler.

Forsidebilledet er fra stedet, der dannede rammen om hans korte ophold ved universitetet.

Flugten fra Louvain

Johannes Jørgensens korte engagement
ved universitetet i Louvain¹ og hans forhold
til Msgr. Simon Deploige.

Af Stig Holsting

I 1947 sidder Johannes Jørgensen som en gammel mand – lidt over 80 år – og gennemser sine gamle adressebøger. I den alder må man være indstillet på, at mange af ens venner ikke er mere. Dem har han i adressebogen mærket med et kors, og der er efterhånden en del kors. Sine tanker ved disse betragtninger sammenfatter han i bogen *"Gamle Adresser"*, og det er et langt og bevæget liv, disse bøger giver anledning til at reflektere over, for han havde kendt mange mennesker både hjemme i Danmark og ude i Europa. En af dem, han allerede i 1927 har måttet sætte et kors ved, er en af denne artikels hovedpersoner.

Foran i førsteudgaven af bogen *"Den hellige Katerina af Siena"* fra 1915 har Johannes Jørgensen sat en dedikation med følgende ordlyd: "À Monseigneur Simon Deploige, Président de l'Institut Catholique de Lovain". I anden udgaven af samme bog fra 1928 er denne tekst ikke med. Ligeledes

*Msgr. Simon Deploige i sin embedsdragt
som rektor for Université Catholique.
(Maleri af Louis Buisseret)*

skriver forfatteren i forordet til førsteudgaven, hvor han retter en tak til alle dem, der har støttet ham i arbejdet med biografien følgende: "Jeg nævner først min opofrende Ven Msgr. Simon Deploige, Rektor for det nu saa haardt hjemløste *Institut Catholique* i Louvain". Han hentyder her til tyskernes omfattende ødelæggelser i Belgien

¹ I artiklen vil kun det franske Louvain blive benyttet og ikke det flamske Leuven, idet Jørgensen selv konsekvent brugte den franske stavemåde.

under første Verdenskrig, der bl.a. gik hårdt ud over universitetsbyen Louvain. Også denne tekst er udeladt i andenedgaven.

Hvem var denne monseigneur Simon Deploige, og hvori bestod hans støtte i forfatterens arbejde, at han havde gjort sig fortjent til at blive nævnt med et "først og fremmest"? Spørgsmålet trænger sig på, for ud fra læsning af hans dagbøger og korrespondance, var Jørgensens forhold til nævnte Simon Deploige stærkt præget af ambivalens. Det er disse forhold, nærværende artikel vil søge svar på.

I 1912, da Johannes Jørgensen, efter en rejse til Rom sammen med sin kone Amalie og sønnen Oluf, på tilbagereisen nåede til Siena, blev han her, medens han lod de to andre rejste videre hjem til Danmark. Han havde besluttet at påbegynde sit længe ønskede arbejde med den hellige Katerina af Siena. Medens han opholdt sig i her, ønskede han at gøre en valfart til La Verna bjærg, hvor den hellige Frans havde modtager stigmaterne i 1224. Han havde været der før – i 1903 – og som han beretter om i "Pilgrimsbogen". Men denne anden rejse til La Verna ville han foretage i selskab med Simon Deploige således som han

skildrer det i bogen "Alvernerbjærg". Her skriver han bl.a.: "Og atter gik mine Tanker til La Verna .... snart vilde det være den 17. September, Festen for Frans af Assisis Stigmatisation .... Jeg tømte mit Glas Vand, lukkede mit Vindue og tændte Lys. Paa mit Bord laa blandt andre ubesvarede Breve et fra min belgiske Ven Monseigneur Deploige. Han var paa Rejse i Italien sammen med en ung Belgier, som agtede at blive Præst ... For Tiden var de i Firenze, bebudede deres Komme til Siena. Jeg satte mig ned og skrev et Kort: 'Kom endnu ikke. Vi rejser først til La Verna sammen'. Og om Morgenen den 15. September var jeg i Firenze for at begynde min anden Valfart til Alverner-bjærg". (Jørgensen 1920,s.13)

Simon Deploige kom siden til at spille en både dramatisk og psykologisk rolle i digterens liv. En kort beskrivelse af ham kan sammenfattes i få ord, skønt hans livsløb kom til at rumme mange fornemme titler og embedsværk. Han var præst (og dertil monsignore, en gejstlig ærestitel) og blev i 1912 leder af det katolsk-teologiske "Institut de Philosophie Thomiste" ved universitetet i Louvain. Det var altså kort efter, at han havde tiltrådt denne stilling, at Jørgensen gjorde valfarten til La Verna sammen med ham. Desuden havde han fået et løfte om en eller anden tilknytning til universitetet, dels for at han her kunne

Simon Deploige omgivet af to af sine medarbejdere, Armand Thiéry tv. (hos hvem Jørgensen boede under sit ophold i Louvain) og Désiré Nys. Foto fra 1893.

holde nogle forelæsninger om italienske mystikere, dels for her at kunne få den nødvendige ro til at skrive bogen om S. Katerina færdig og endelig for at lette hans betrængte økonomi, som var åbenbar for enhver. Deploige havde gennem et stykke tid også formidlet og ydet digteren solid økonomisk hjælp. Jørgensens engagement ved universitetet skulle naturligvis have en eller anden formuleret ansættelsesform, og netop på dette punkt opstod der en uenighed mellem dem, som gradvist skulle bidrage til at besværliggøre deres forhold.

Inden vi søger nærmere at skildre personen Simon Deploire, er det nødvendigt at søge afklaret et af de dunkle punkter, som Johannes Jørgensens lange og omtumlede færd gennem Europa er så rig på, nemlig dette engagement ved "Institut Catholique" i Louvain, ikke at forveksle med det Institut Catholique i Paris, hvor han i sommeren 1914 holdt en række foredrag. Der svæver nemlig en sky af mystik over hans ophold ved Louvain, idet det mod alle forventninger kun kom til at vare ca. tre uger. I sine erindringer nævner han da også sit opholds påfaldende korte varighed men ikke årsagen til dets ophør, der synes at indeholde visse dramatiske omstændigheder.

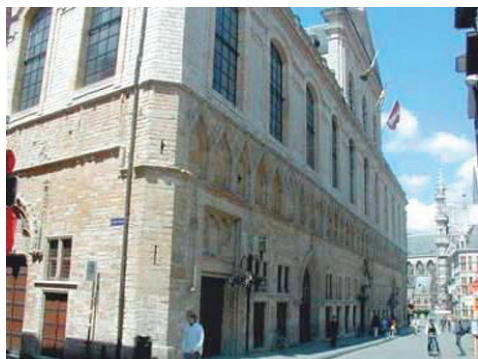
I sine erindringer skriver han, at Simon Deploige oprindeligt ønskede, at han skulle tage til Siena for dèr at fordybe sig i Katerinas akter. Men siden ændrede Deploige tilsyneladende planer og ønskede i virkeligheden slet ikke at slippe den danske digter af syne på noget tidspunkt, hvorfor Jørgensens påstand er en blid og skånsom omskrivning af fakta utvivlsomt for at

skåne Deploige, da det må stå til troende, at han faktisk skyldte Deploige tak for hans opmuntring til at skrive denne bog. Noget kan tyde på, at Deploige var kommet under vejr med, at digterens livsførelse ikke helt harmonerede med hans egne idealer – selskabelige middage i Paris, teaterbesøg, romanlekture o.m.a. men herom senere.

Johannes Jørgensen kom første gang til Belgien i 1901, og det blev gennem årene til adskillige besøg, hvad bl.a. hans tre belgiske bøger vidner om. Her fandt han mange trofaste venner, som støttede ham på forskellig vis i hans ofte vanskelige tilværelse. Hans lille bog *Livsløgn og Livsandhed*, som udkom på dansk i 1896, og som fik flere af hans gamle venner i Danmark til at vende ham ryggen, var allerede i 1900 blevet oversat til flamsk af Marie Elisabeth Belpaire, en fremtrædende belgisk-flamsk kvinde, som Johannes Jørgensen knyttede et livslangt venskab med og som han tegner et sympatisk billede af i bogen *Fra det yderste Belgien* (J.J., 1916 bl.a. s. 117 ff.) [Se i øvrigt Nyhedsbrevet 2014 nr. 2]. *Levensleugen en levenswaarheid*, som bogens flamske titel blev, havde vakt stor opmærksomhed, og gjort ham populær i vide kredse og åbnet ham mange døre også blandt adskillige af det belgiske samfunds betydningsfulde kulturelle og politiske personligheder. En af disse var juristen, historikeren, filosofen og teologen Simon Deploige (1868-1927), som gennem en fællesbekendt i Paris, de Quisielles havde ladet vide, at han ønskede at træffe den danske digter. Johannes Jørgensen, som

ikke havde svært ved at få kontakt med intelligente mennesker, fandt i Deploige et menneske, som ikke alene nærrede sympati for den danske digter, men snart omgærdede ham med en stor og uskrømtet beundring, som Jørgensen senere betegnede som en nærmest besværlig forgudelse. Men det lå endnu noget ude i fremtiden. Bogen om den hellige Frans havde gjort forfatteren berømt over hele den civiliserede verden, og alle vegne kappedes man om at fetere ham.

I begyndelsen af maj 1913 ankom Johannes Jørgensen så til Louvain og blev installeret hos en anden prælat ved instituttet, professor Armand Thiery. I et brev til Mogens Ballin skriver han bl.a.: "Jeg er glad ved at være i Louvain, at være borte fra det opslidende og forvirrende Liv i Paris. Jeg bor paa en tredje Sal hos Chanonie Thiery to Værelser mod Syd – i det ene, midterste, har jeg indrettet min Arbejdscelle. Stor Udsigt over

Universitetets hovedbygning. Om den også blev ødelagt under krigen er uvist, men efter krigen blev de historiske bygninger genopført – måske også denne.

Louvain, længst borte den gamle gothiske Kirke St. Pierre mod den urolige Skyhimmel. Her maa der kunne arbejdes". (Brev til Ballin dat. 4. maj 1913)

Som sagt havde det været Deploiges ide, at Jørgensen her skulle arbejde med sin bog, og man får en mistanke om, at han også agtede at øve en vis indflydelse på udfaldet. Han mente f. eks. ikke, at bogen behøvede at være videnskabelig, blot den var from og opbyggelig for læserne, hvorfor forfatterens adgang til primærkilderne i Siena ikke syntes nødvendig. Alene denne indblanding i digterens arbejdsmetoder og ideer var en forståelig kilde til irritation, især når man betænker hans vanlige strengt autonome arbejdsrytme.

Men det blev da heller ikke til noget med at skrive på bogen, og glæden ved opholdet varede kort. Allerede tre uger efter sin ankomst flygtede han fra Louvain kun efterladende et afskedsbrev til Deploige. Det er denne bratte afbrydelse af et engagement, som havde lovet så meget, men som siden gav anledning til forskelligartede rygter. Et rygte sagde bl.a., at Johannes Jørgensen var blevet lovet et professorat ved universitetet. Ifølge en senere korrespondance synes grunden til rygtet egentlig at have været en kombination af sproglige misforståelser og halve løfter fra universitetets side – løfter, som af forskellige grunde ikke kunne indfries. Men i et brev til sin onkel Jørgen hjemme i Svendborg havde Jørgensen nævnt denne mulighed. Ulykkeligvis havde onkel Jørgen i sin stolte glæde fortalt "nyheden" til sin gode ven, redaktøren på Svendborg Amtstidende. Herfra nåede

rygtet frem til københavner-pressen, hvor det vakte behørig og forståelig opsigt. Bl.a. øjnede hans familie i Danmark nye muligheder for at slå "professoren" for penge. Skaden var sket, Deploige syntes at være taget på sengen og ville – og kunne – ikke leve op til løftet. Johannes Jørgensen så sig blameret og ydmyget og bebrejdede Deploige hans letsindighed. Dog synes denne i en vis grad at være uskyldig, idet det ifølge et brev til Jørgensen slet ikke stod i hans magt at oprette en dyr lærestol for en professor. Igen: sproglige misforståelser har muligvis fået Jørgensen til at opfatte løftet om ansættelse som "forelæser" som et løfte om et formelt professorat.

Det "brudte" løfte var imidlertid ikke årsagen til hans *flugt*, et udtryk Johannes Jørgensens selv anvender i sine breve bl.a. til Mogens Ballin om sin exit. Naturligvis har man gennem årene undret sig over, at hans engagement ved Louvain varede så kort, og der har da også været mange gætterier om årsagen hertil lige fra hans påståede manglende evner som underviser, hans for universitetet lidt for yderliggående synspunkter, arten af de tidsskrifter, som man med mistro så ham holde og læse og endelig hans egen manglende lyst til at rette ind efter de krav, man med rette kunne forvente af en tilknyttet katolsk lærer. Under alle omstændigheder fik rygter og spekulationer uundgåeligt næring, når han ingen steder offentligt selv gjorde rede for denne del af sin situation. Hans kaotiske familiære forhold, som også passede dårligt ind i det katolske universitetsmiljø, og som i mellemtiden havde ført til hans flugt fra

Danmark, stillede ham i den situation, at han var uden hjem og familie, og da det spiller en vis rolle for forståelsen af dele af hans forfatterskab, må det være legitimt at dykke ned i den ikke officielle del af hans efterladte papirer for at finde grunden til hans flugt fra Louvain – med andre ord søge i hans dagbøger og korrespondance. Og her får vi en helt anden historie.

Tilsyneladende havde han på mere end én måde skuffet Deploiges forventninger. I et brev til Marie Belpaire, som i sin omfattende korrespondance med sin danske ven havde vist sig som en skarpseende menneskekender, havde han skildret Deploiges stigende forsøg på at isolere ham fra andre en dem, monsignioren kunne acceptere. Dertil kom Deploiges åbenlyse jalousi over den hyldest, Jørgensen var genstand for fra alle sider og hans manglende interesse for Jørgensens litteratur, som efterhånden gik digteren på nerverne. Johannes Jørgensens tilværelse ved instituttet blandt dets prælater udviklede sig ifølge hans korrespondance med både Ballin og hans belgiske venner sig til lidt af en farce. 2. juni skrev han således til Ballin fra Villa Emmaus i Pfaffendorf ved Koblenz hos Frl. Reinhard, hvor han efter sin flugt havde taget ophold, hvorfor han nu sad her og ikke i Louvain: "Du bliver vel forbauset over at faa dette Brev med tyske Frimærker. Jeg er hos Frk. Reinhard siden 8 Dage. Det blev fuldstændig uudholdeligt i Louvain – Maaltider med tre Gejstlige hvor ingen mælede et Ord til mig. Efter at have forgudet mig – saa taabeligt forgudet mig! Alle mine Bekymringer skulde jeg lægge

i Guds Haand: hurtigst muligt skrive min Bog færdig og ikke bryde mig om, hvordan det gik mine Børn. Tilsidst havde jeg end ikke Lommepenge.” I et tidligere brev havde han noteret denne bittersøde bemærkning: ”laften spiste jeg – igen med Deploige, som under hele Maaltidet ikke talte til mig. Ja – Eneboerne vidste nok, hvad de gjorde, naar de undgik andre Eneboere og foretrak Løverne”.

Det er således åbenbart, at ånden i Louvain ikke bekom ham vel, og karakteriserer den med ordene ”Det hører med til Partidisciplinen” og siger dermed, at flugten også havde visse indre trosmæssige årsager. I Tyskland faldt han dog til ro: ”Hele min Bitterhed lægger sig til Hvile – *her kan jeg atter være Katholik*”. (24. maj 1913). Men i 1914 skriver han i et brev til den unge Peter Schindler: ”Jeg tør ikke bilde mig ind, at jeg er ærligere end andre – men jeg følte det strax .... sammen med Deploige – jeg kunde ikke, *som han*, forene god Mad, god Vin, Kaffe + Likør, Tobak og Flirt med det at være Kristen. *Naar det ene gik ind, gik naturnødvendigt det andet ud*. Og, ser du, saaledes skete det, at ved at efterligne en katholsk Monseigneurs Liv gik der Skaar i min Tro”. (22. nov. 1914). Hans franciscansk-prægede idealer harmonerede ikke med sådanne luksusvaner blandt gejstlige.

Forklaringen på den sære behandling af Johannes Jørgensen bringer han i et brev til Ballin, som med stor og opofrende deltagelse havde fulgt hans færd efter flugten fra hjemmet i Charlottenlund tidligere på året. ”Jeg har skreven et langt Brev til Deploige, som han ikke har svaret paa. Klarere og

klarere ser jeg hele Sammenhængen – jeg var ubrugbar, og nu gjaldt det, lempelig at komme ud af de givne Løfter”. (Brev til Ballin 5. juni 1913)

Løfterne gjaldt ud over professortitlen også et honorar, som det holdt hårdt at få udbetalt, og først efter at kardinal Mercier i Bruxelles havde intervenseret. I dagbøgerne fra tiden op gennem 1914, hvor Johannes Jørgensen havde slået sig ned i Siena for endelig her at skrive Katerinabogen færdig, følger vi hans bekymringer over det brudte forhold til Simon Deploige og instituttet i Louvain. Bekymringerne drejede sig ikke kun om de manglende penge, som han, da han i august 1914 læste om tyskernes ødelæggelse af universitetet i Louvain, var på nippet til at afskrive, men også og især om de beskyldninger, som spredtes herfra om hans religiøse habitus, for man anså det for en given sag, at han var ved at falde fra sin katolske tro. I et brev antydes det, at Deploige havde haft kontakt til digterens ven i Siena, P. Felice for hos ham at indhente nogle oplysninger om danskeren. Men karakteristisk for Jørgensen, vender han også skytset mod sig selv og ransager sine egne motiver. Således hedder det i dagbogen fra 2. september 1914: ”Altid den samme – ak Gud, altid og *over alt og overfor alle* den samme! De andre kan *tilsyneladende* have Uret (Tozzi løj f.ex. *virkelig* – ogsaa Deploige i sin Tid talte ikke *Sandhed*) – jeg kan have en vis *formel ydre Ret* paa min Side. Men den *indvendige Uret*. *Utaknemmeligheden og Troløshedens dybe Uret er min!*”

Man – og det vil især sige Deploige – bebrejdede Jørgensen, at han ikke engagerede

sig tilstrækkeligt i arbejdet med at skrive sin bog, men også at han havde ladet sig påvirke af livet i Paris i ugerne, før han ankom til Louvain, hvor især en smuk grækerinde havde gjort indtryk på ham. Selskabelighed og teaterbesøg svarede ikke til det liv, man forventede af en "professor" ved Institut Catholique i Louvain. Han indrømmer da også i et brev til Ballin at "Det er i den Grad underligt at konversere S. Fr. eller Sa. Catherine med dekolleterede, diamantlynende Baronesser (hvoraf èn, en ung Grækerinde, var saa smuk, at jeg hele Tiden, mens jeg talte med hende, faldt i Forundring over, at et Menneske overhovedet kan være saa fuldendt skøn.) Jeg vil af al Magt vogte for at forarges farisæisk – jeg var jo ogsaa forfærdelig glad ved det Hele, baade ved Æren og den smukke Grækerinde, med hvem jeg talte om Rettenburg ob der Tauber. Men det er lige som noget derved ikke er i Orden – som om noget blev profaneret – som om den Bog, der nu indbringer mig saa mange smukke Smil, ikke mere er den, jeg skrev i den lille mørke Stue paa Foraarsvej. Jeg synes, jeg er bleven sækulariseret." (Brev til Ballin 13. april 1913)

Da Johannes Jørgensen trods alt og i realiteten heller ikke trivedes godt på de tykke tæpper hos beundrende i Paris, indrømmer han berettigelsen af kritikken – delvis! Han var jo dog ikke gået i kloster og bar ikke gejstlig dragt. I sin dagbog i Siena skriver han – og det må stå som symptomatisk for hans selvransagelse i sit forhold til Deploige og Louvain: "Efter Middag hos P. Felice – og her læser jeg *alle Thièrys og Deploiges Anklager*. Et Øjebliks fortvivlet Svimlen –

Msgr. Simon Deploiges signerede portræt, som han i 1911 forærede Johannes Jørgensen.

de har jo Ret! – hvorfor ikke opgive dette umulige at ikke være Kristen! – som den gode P. Felice forgæves søger at bevise, at jeg er! Jeg værger for mig – selv med alle de Fejl kunde jeg dog være Professor – Universitetet i Louvain er vel ikke et Kloster – man forsker Hjærter og Nyrer, som om jeg var en Novice, hvis Vocation [kald] skulde prøves". (Dagbog 262, 17. februar 1914)

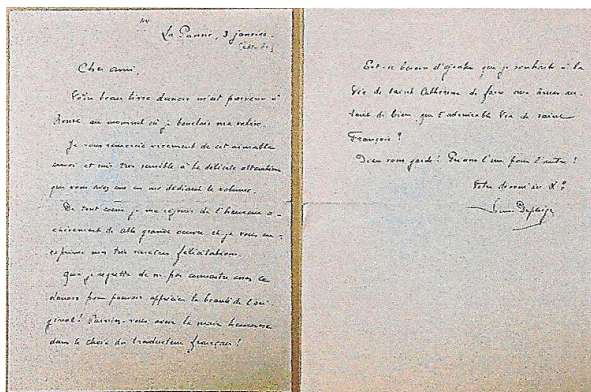
Til syvende og sidst var det den fornemmelser af ufrihed og sindelagskontrol, han følte sig underlagt ved instituttet, der drev ham væk. Overfor Ballin beskyldte han tilmed Deploige for at nære jalousi over for ham for den hyldest, han til stadighed mødte fra alle sider. Deploige så ikke gerne, at Jørgensen drev omgang med andre end dem, *han* accepterede – og det gjaldt

bestemt ikke dekolleterede baronesser i Paris' bedre lag.

Men den store forskrækelse kom, da han modtog et brev fra Marie Belpaire, efter at han til hende havde givet et billede at Deploiges adfærd over for ham, og han noterer dette i et brev til Ballin: "Dette er Sammenhængen, og jeg er inderlig skamfuld over den. Jeg har jo hele Tiden følt – men kun dunkelt – at Deploige slet ikke brød sig om mig som

Skribent. Han læste knap mine Bøger – og var ganske ligegyldig for min Succes. Jeg følte det – og jeg led, fordi jeg ikke kunde gengælde hans varme Venskabsudtryk. Jeg saae i ham kun den venligsindede og hjælpsomme – indflydelsesrige Mand – og han vilde elskes, som han elskede mig (...) Jeg har fejlet ved at vise mig venligere mod ham, end egenlig rigtig. Jeg mærkede jo, at han syntes saa godt om mig. Og jeg kunde dog ikke for alvor tro, hvad jeg nu med Beskæmmelse forstaar, at han egenlig har følt for mig (indenfor Hæderlighedens Grænser, bevares!) som jeg ikke troede, at en Mand kunde føle for en anden Mand. Til alle Ydmygelser, der er overgaaet mig, maa jeg nu ogsaa føje denne at være bleven behandlet som en Kvinde." (Brev til Ballin 28. juni 1913)

Han rugede længe over sin egen skyld i miseren og skrev 2. august samme år i sin dagbog: "Lade alt, hvad jeg har fejlet siden Efteraaret 1911, gaa lige op mod, hvad der nu er sket i Forholdet til Louvain", altså en

Deploiges brev dateret 3. januar [1915] hvori han i varme vendinger takker Johannes Jørgensen for modtagelsen af Katerina-bogen.

art karmatro og han uddyber dette i et brev til Peter Schindler: "Ved du, hvad jeg tror? Jeg har paadraget mig denne Dæmon gennem min Omgang med Frimurere. Logen er Kirkens Fjende, og jeg har fraterniseret med vitterlige Massoni [d.v.s. frimurere]. Jeg forstod det ikke, da Deploige vilde lære mig det – nu begynder jeg at fatte det: *den, som vover sig ind blandt Guds Fjender, uden for at bringe dem Evangeliet, er i Dødsfare*". (Brev til Schindler 5. juli 1915)

Det er ud fra et sådant udsagn, at vi skal forstå, hvorfor han i sit forord til Katerinabogen kan skrive den ovenfor citerede dedikation og tilmed kan betegne Simon Depoloige som sin ven. Selvransagelse og den evige skyldfølelse over for egen uformåenhed i moralske anliggender bragte ham ofte til at indse og måske også overdrive egen skyld – ikke mindst ved den hellige Katerinas hjælp. Han vil ikke afskrive Deploiges andel i, at han overhovedet kom i gang med bogen. Mellem Louvain og Katerinabogens

forord ligger også hans traumatiske forhold og brud med den sienesiske kunstnerinde, Anita Renieri et forhold, som havde bragt ham langt ud på tvivlens overdrev og som først mødet med Andrée Carof bragte ham ud af igen. Louvain kom siden til at stå i et andet og mere afklaret skær i hans bevidsthed – især efter tyskernes ødelæggelser, som han kom til at se med egne øjne. Han erkendte, at det katolske universitet med dets ældgamle traditioner og megen lærdom fyldte mere i vægtskålens positivside. På afstand svandt hans egne små fortrædeligheder bort i støvet fra krigens ødelæggelser.

I indignation over tyskernes brutale fremfærd besluttede han at skrive bogen "*Klokke Roland*", som han samtidig betragtede som en vennetjeneste over for sine mange belgiske venner. At meddelelsen om Louvains fald skete samme dag som bruddet med Anita, kunne han kun betragte, som at der måtte være en indre sammenhæng. Hun putter sig anonymt i Katerinabogen og i øvrigt også andre steder i hans litteratur. Det kendetegner Johannes Jørgensens erindringer, at ethvert tegnet portræt aldrig er gjort i sorte eller negative træk. Hans evne til at bedømme selv tidligere modstandere så positivt som muligt er karakteristisk for hans menneskesyn. Naturligvis er der nuanceforskelle i omtalen af ethvert portræt fra dagbog til erindringsbog, men viljen til som regel at skildre selv tidligere arge modstandere i lyset af egen utilstrækkelighed er et hovedtræk, som især i dagbøgerne kan være voldsom. I bogen "*Gamle Adresser*", der som omtalt er et

tilbageblik på et langt livs store persongalleri, er Simon Deploige kort nævnt i ganske neutrale vendinger uden antydning af den bitterhed, han følte i sommeren 1913. (J.J. 1947, s. 11). Men bitterheden havde han også for længst lagt bag sig. I september samme år, skrev han til Ballin: "Nu er der egentlig kun Deploige tilbage at generobre." At det lykkedes at "generobre" Deploige må vi formode, for da Katerinabogen lå færdig på dansk forsynet med Deploiges tydelige tilegnelse på første side, sendte Jørgensen den til ham, og Deploige kvitterede med et meget hjerteligt takkebrev, hvor han bl.a. skriver: "Jeg takker Dem inderligt for denne venlige tilsendelse og føler stærkt den betænksomme opmærksomhed De har haft ved at dedikere dette bind til mig", og slutter sit brev med denne hjertevarme salut: "Jeg er ked af ikke at kan dansk nok til at kunne påskønne originalens skønhed! Må De have en heldig hånd med valg at en fransk oversætter". (Brev fra Deploige 3. januar 1916). Om de nogensinde traf hinanden igen er dog uvist. Da Jørgensen 29. maj 1927 under et ophold i Paris fik meddelelse om, at han var blevet udnævnt til æresdoktor ved universitetet i Louvain, ofrede han denne meddelelse to korte linjer i sin dagbog – "Fra Louvains Universitet udnævnelse til Æresdoktor" – og fortsatte så sin rejse videre fra Paris over Bruxelles hjem til Danmark uden at lægge vejen forbi Louvain. Tanken om et forestående møde med familien i Danmark optog ganske hans tanker. Den officielle udnævnelse er i universitetets meddelelser dateret den 28. juni 1927. At det må formodes at være sket på Deploiges foranledning

taler den omstændighed, at denne først døde d. 19. november samme år – altså et halvt år efter, men der eksisterer ingen breve fra Deploige til Jørgensen herom. At dedikationen til Deploige så ikke kom med i andenudgaven af Katerinabogen i 1928 kan skyldes, at forfatteren fandt, at gælden nu

var betalt! Jørgensen citerer i sine dagbøger ofte Deploige for en udtalelse, som vidner om, at monsignoren alligevel havde gjort sine iagttagelser: "Naar De har opnået noget, bryder De dem ikke om det". Men mon ikke alligevel æresdoktorgraden har kunnet bøde på den manglende professortitel?

Billeder fra et velbesøgt sommermøde 2014: Johan Rosdahl, formand for Pontoppidanselskabet talte om "Lykke Per" og "Mit Livs Legende". Ind mellem dagens foredrag underholdt Klezmer-duen – bestående af Henrik Bredholt og Ann-Maj Britt Fjord.

Generalforsamling 2014

Dagsorden og program for den ordinære generalforsamling den 8. november 2014 er vedlagt Nyhedsbrevet.

Selskabets hjemmeside er for tiden kun i stand til at vise de mest nødvendige informationer, da den er ved at blive ombygget.